

КОРУПЦІЯ В ОРГАНАХ ВНУТРІШНІХ СПРАВ – ПЕРЕДУМОВА ВИНИКНЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ МІЛІЦІЇ

Аналізуються причини корупційних діянь серед працівників ОВС, їх вплив на розвиток суспільних відносин, забезпечення прав і свобод громадян, а також наслідки поширення цього явища, пропонується взяття заходів, які сприятимуть мінімізації корупційних проявів серед співробітників цих органів.

Ключові слова: корупція, прояви, протидія, органи внутрішніх справ, професійна деформація, профілактика.

Анализируются причины коррупционных действий среди сотрудников ОВД, их влияние на развитие общественных отношений, обеспечение прав и свобод граждан, а также результат распространения этого явления, предлагаются принятие мер, которые будут оказывать содействие минимизации коррупции среди сотрудников этих органов.

Ключевые слова: коррупция, противодействие, органы внутренних дел, профессиональная деформация, профилактика.

The reasons of corruptive activities among the employees of the Organs of Internal Affairs, their influence on the development of social relations, providing rights and freedoms of citizens, and the consequences of extension of this phenomenon are analyzed, taking measures, which contribute to minimization of corruptive manifestations among the Organs of Internal Affairs.

Key words: corruption, manifestations, counteraction, Organs of Internal Affairs, professional distortion, preventive measures.

Постановка проблеми. Становлення України як не залежної, демократичної держави визначає потребу протидії соціальним явищам, що негативно впливають на розвиток суспільних відносин і створюють загрозу існуванню принципам, притаманним правовій державі.

Одним із таких небезпечних явищ, котре гальмує належний розвиток будь-якої держави, є корупція, адже створює серйозні перешкоди в налагодженні нормальних відносин у правовій, економічній, політичній та інших сферах суспільного життя. За умов поширення цього негативного явища у суспільстві виникає соціальна напруга, породжується недовіра громадян до органів державної влади, зокрема до осіб, які її представляють.

Факти корупції всередині правоохоронних органів особливо вражають суспільство і громадськість, підбивають довіру громадян до всієї системи правоохоронних органів та державних інституцій. Корупція в ОВС негативно впливає на результати боротьби зі злочинністю. Вона є тим фактором, який сприяє уникненню злочинців від відповідальності, позначається на недотриманні самими співробітниками ОВС дисципліни та законності.

Негативні прояви в діяльності ОВС, у тому числі пов'язані з корупцією, призводять до несприйняття громадянами працівників міліції як повноцінних представників влади та держави. У суспільстві набувають поширення думки про те, що служіння співробітники міліції використовують своє службове становище для задоволення власних інтересів, що для них, державні справи мають другорядне значення. Умови, які сприяють скоєнню правопорушень, різні. До них належить відсутність дієвої системи попередження і складність викриття таких діянь, а також високий рівень латентності подібних правопорушень.

У цьому контексті одним із пріоритетних напрямів роботи Міністерства внутрішніх справ України є вдосконалення системи заходів запобігання корупції серед працівників цього відомства. Окрім створення належних умов проходження служби, перспектив кар'єрного зростання, підвищення престижу служби, гарантій соціального захисту, умовою успішної протидії корупції серед співробітників ОВС є визначення можливих напрямів професійної діяльності співробітників з потенційною вірогідністю вчинення ними правопорушень з ознаками корупції.

Стан дослідження. На сучасному етапі розвитку держави особливої ваги набувають наукові праці, в яких досліджуються проблеми запобігання та протидії корупції, у тому числі і серед працівників міліції. Удосконалення існуючих і запровадження нових антикорупційних заходів повинні призупинити тенденцію щодо збільшення кількості правопорушень з ознаками корупції серед співробітників ОВС, забезпечити ефективну діяльність правоохоронної системи відповідно до її суспільного призначення.

Безпосередньому осмисленню корупції як соціального, економічного, політичного, правового явища присвячено чимало публікацій відомих учених. У цьому контексті слід назвати серед їх авторів В.Б. Авер'янова, О.М. Бандурку, Ю. Бауліна, Д.М. Бахраха, Ю.П. Битяка, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, Є.В. Курінного, Д.М. Лук'яncia, О.Г. Кальмана, Є.В. Невмержицького, М.І. Мельника, В.В. Сташиса,

А.О. Селіванова, С.Г. Стеценко, О.В. Ткаченко, С.А. Шалгунову. Їх наукові праці є помітним внеском у вирішення зазначеної проблематики.

Виклад основних положень. Поряд із реформуванням органів внутрішніх справ, яке відбувається за умови неоднозначних і нестабільних суспільно-політичних процесів у державі актуальним питанням, що впливає на ефективність діяльності ОВС, є протидія деліктам, котрі трапляються в діяльності їх співробітників. Як задекларовано у ст. 1 Закону України «Про міліцію», це – державний озброєний орган виконавчої влади, який захищає життя, здоров'я, права і свободи громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства і держави від протиправних посягань. Але, не секрет, що наділені такими високими обов'язками співробітники правоохоронних органів вчиняють делікти. Однією із форм протиправної поведінки працівників ОВС є корупція, що не оминула відомство, яке за своїм призначенням покликано боротися з цим явищем. Корупція є психологічним та моральним явищем. Вона не існує поза людиною, а пов'язана її поведінкою, діяльністю [1, с. 21]. Корупція – це не лише певні діяння, а й система негативних поглядів, переконань, установок [2], спосіб мислення, який обумовлює стиль життя. С.В. Степашин зазначає, «Корупція – не просто хабарі, не просто зловживання службовим становищем, не просто завуальовані види підкупу чиновників. Це хвороба більш глибока, яка має у своїй основі психологічну установку використовувати державну службу як невичерпне джерело для досягнення корисливої мети» [3, с. 2]. Морально-психологічні наслідки корупції проявляються в тому, що вона є потужним фактором деморалізації суспільства, девальвації моральних цінностей, деформації індивідуальної та суспільної психології; нищить духовні та моральні цінності; сприяє поширенню у суспільстві кримінальної психології; змінює мотивацію службових осіб у сфері державного управління, а також громадян у різних сферах соціального життя [1, с. 52]. Існування корупції в ОВС та у системі правоохоронних органів загалом дає підстави вважати її вкрай небезпечним явищем – одним із проявів професійної деформації співробітників ОВС.

За результатами проведеного соціологічного опитування громадян у березні 2007 р. 51,7% опитаних респондентів вважають міліцію найкорумпованішим правоохоронним органом в державі [4]. Офіційні статистичні дані Департаменту інформаційних технологій МВС України свідчать про динаміку зростання правопорушень з боку співробітників органів внутрішніх справ. За проступки, які передбачені Законом України «Про боротьбу з корупцією», стосовно правоохоронців скла-

дено і направлено до суду у 2003 р. – 78 протоколів; у 2004 р. – 244; у 2005 р. – 429; у 2006 р. – 509; у 2007 р. – 802; у 2008 р. – 976.

Протягом 2009 р. до Міністерства внутрішніх справ надійшло 1096 повідомлень про події, пов'язані з особовим складом. Із загальної кількості кримінальних справ переважна більшість (564 або 76%) порушена за злочини, скоєні у сфері службової діяльності, у тому числі: за перевищення влади – 158, хабарництво – 154, службове підроблення – 120, зловживання владою – 105, службову недбалість – 27. Протягом цього року поширилася негативна тенденція щодо збільшення кримінальних справ, порушених за фактами хабарництва. Їх кількість зросла на 43,9% (з 107 до 154). В основному хабар давали за непритягнення правопорушників до кримінальної чи адміністративної відповідальності, за зміну запобіжного заходу, повернення особистих документів, викраденого автотранспорту тощо. Суми хабарів змінювалися залежно від соціального статусу громадян. Вимагають їх найчастіше у підрозділах ДІМ, де відносно працівників було порушено 37 кримінальних справ, ДАІ – 33, слідства – 27, карного розшуку – 25, ДСБЕЗ – 9, КМСД – 4*.

Поширення корупції в ОВС, на нашу думку, пов'язане з низкою обставин. По-перше, ОВС – найчисельніше правоохоронне відомство. По-друге, сфера діяльності органів внутрішніх справ доволі різноманітна і пов'язана зі здійсненням контролю за дотриманням різноманітних правил і приписів у різних сферах (це – безпека дорожнього руху, торгівля, міграція населення, охорона громадського порядку, в тому числі превенція правопорушень), в яких зачіпаються найбільш важливі права і свободи громадян. Питання визначення причин та умов, які зумовлюють корупційні прояви серед працівників органів внутрішніх справ, тісно пов'язане з тими, які характерні для всіх категорій працівників державного апарату.

Виділяють два рівні корупції в ОВС – номенклатурний, що мало виявляється і винні (зазвичай керівництво органу чи його підрозділів внутрішніх справ) рідко притягаються до відповідальності, і низовий, що так би мовити «демонструється» рядовими співробітниками, чия «діяльність» частіше відображується у вироку суду. Важко визначити, який з них небезпечніший: чи перший, що завдає відчутних збитків суспільству, чи другий, дуже розповсюджений, адже з ним щоденно

---

* За даними доповідної записки керівництву МВС України від 9 лютого 2010 р. № 2548.

зіштовхуються громадяни держави. Слід погодитися з Є.В. Невмержицьким та Ф.П. Шульженком у тому, що збитки, які корупція серед правоохоронних органів завдає суспільству, неможливо виміряти загальною статистикою [5, с. 92]. Найбільша шкода від цього явища полягає у тому, що воно дуже негативно позначається на довірі суспільства до міліції.

У межах цієї розвідки доцільно зупинитися на двох найбільш характерних і найбільш небезпечних проявах корупції в органах внутрішніх справ, які відображають певну тенденцію розвитку, і навіть поглиблення професійної деформації особистості, у нашому випадку працівників цих органів. Йдеться про отримання хабара і про зловживання посадовими повноваженнями.

Хабар – угода двохстороння, в якій кожна із сторін намагається отримати свою вигоду. Ініціатори такої «угоди», як правило бувають громадяни, які зацікавлені у «послугах» співробітника органу внутрішніх справ, що полягають у: нейтралізації слідчих дій, оперативно-розшукових заходів, забезпеченні та отриманні офіційного прикриття тощо. Часто отримання хабара співробітником міліції спровоковано його вимогою, тобто ініціатором отримання винагороди в такому випадку є сам співробітник, і давання хабара відбувається не на добровільних засадах, а з примусу, здійснюваного посадовою особою. Деколи співробітника міліції ставлять в такі умови, за яких він вимушений одержати хабар. Це пов'язано з шантажем, погрозою розправи з ним чи його близькими, що призводить до того, що співробітник міліції опиняється в таких умовах, коли необхідно вибирати – отримувати хабар, і таким чином поліпшити своє матеріальне становище, чи, відмовившись від нього, – побоюватися за своє життя і життя близьких, чи зазнати принижень. Нерідко злочинці, найчастіше представники злочинних угруповань, проважують отримання хабара певним співробітником або «купують» його, щоб використовувати його послуги при необхідності. Не випадково в кримінальному середовищі з'явився вислів «посадити на хабар», за аналогією з відомим виразом наркодилерів – «посадити на голку» [6, с. 6]. На сьогодні хабарництво, продаж посад, система підкупу посадових осіб, зловживання владою або службовим становищем з корисливих мотивів є найгострішою формою прояву корупції. О.Г. Кальман звертає увагу на таку негативну тенденцію, як зрощення представників кримінального бізнесу з корумпованими представниками працівників правоохоронних органів. Одним із небезпечних і загрозливих факторів є те, що фактично поза державним

контролем залишається діяльність посадових і службових осіб у таких важливих сферах, як правоохоронні та судові органи. У системі державних органів, покликаних здійснювати соціальний контроль, має місце тенденція, зі створенням замкнутого середовища з певною системою взаємопідтримки та самозбереження, з корупційними зв'язками контролюючих і контрольованих органів [7, с. 6].

Лева частка зловживань, які вчиняються правоохоронцями, пов'язана з прагненням отримання матеріальної винагороди. Стало вже нормою надання фінансової допомоги ОВС з боку комерційних структур, які купують для них автомобілі, оргтехніку, меблі, паливно-мастильні матеріали. Натомість такі «спонсори» отримують від керівників ОВС індульгенції і охоронні грамоти, які надають їм право порушувати закон [8, с. 274]. Рядові співробітники ОВС, використовуючи формений одяг, табельну зброю, спеціальні засоби, здійснюють охорону підприємств або їх офісів, чинять «протекцію», створюючи так званий «дах» комерційним підприємствам і окремим підприємцям. Використовуючи своє службове становище, вони організують перевезення і охорону фальсифікованої алкогольної продукції, наркотиків, зброї, забезпечуючи їх безперешкодний пропуск через контрольно-пропускні пункти міліції, справляють заборгованість з осіб, які заборгували їх друзям, знайомим чи за відповідний процент – будь-кому з громадян, які звернулися до них з таким проханням. Окремі співробітники ДАІ, використовуючи службове становище, ставлять на облік викрадені автомобілі або автомобілі, які не пройшли митної реєстрації. Про це свідчать результати досліджень А.Н. Варигіна [9] і Ю.Н. Гармаєва [9], не вносять в інформаційний банк дані про викрадені автомобілі, інформують злочинців про осіб, які їх цікавлять, забезпечують форменим одягом, спецзасобами і навіть зброєю. Керівники ОВС та їх структурних підрозділів дають накази своїм підлеглим про припинення кримінального переслідування стосовно певних осіб, в яких вони зацікавлені, в тому числі і членів організованих злочинних угруповань.

В останні роки спостерігається все більш тісне «зближення» співробітників органів внутрішніх справ з представниками організованої злочинності, що є однією із форм деформації професійної субкультури правоохоронця. Кожен з них намагається використати іншого в своїх особистих цілях. Це проявляється не тільки в окремих дружніх стосунках міліціонера з представником організованого злочинного угруповання (наприклад, його колишнім товаришем, однокласником,

товаришем по службі), що, до речі, є досить розповсюджене. Відслідковується встановлення, можна сказати, «професійних» стосунків між співробітниками органів внутрішніх справ і організованими злочинними угрупованнями. Відомі випадки, коли співробітники міліції навіть протегують організованим злочинним угрупованням і ті «працюють» під їх контролем. Такі співробітники не тільки надають їм «допомогу», щоб вони могли уникнути кримінальної відповідальності, але часто замість них виїзжають на так звані «розбори», арештовуючи конкурентів своїх «підшефних». Також від «завербованих» співробітників ОВС злочинці нерідко отримують оперативно-слідчу інформацію, яка їх цікавить і використовують її у злочинних цілях. За такі дії корупціонери не тільки отримують винагороду грошима й іншими матеріальними благами, а й також дістають інформацію про діяльність інших організованих злочинних угруповань, окремих злочинців, яку вони можуть реалізовувати, звітуючи таким чином про результативність своєї оперативно-розшукової діяльності.

Наявність корумпованих зв'язків для організованих злочинних формувань і зв'язок корумпованого чиновник ОВС з такими формуваннями – це оптимальна з огляду досягнення злочинного результату і безпеки функціонування схема співіснування двох зазначених явищ. Організована злочинність заінтересована у створенні відповідних позицій у керівництві ОВС, активно вишукуючи відповідних посадових осіб, які б представляли її інтереси в сфері функціонування тіньової економіки, забезпечували сприятливі умови для здійснення протиправної діяльності. Тільки за матеріалами прокурорських перевірок у 2005 р. до дисциплінарної відповідальності притягнуто 21310 працівників органів внутрішніх справ, 1795 – податкової міліції, 245 – Служби безпеки України, 106 – митних органів. За цей період до кримінальної відповідальності притягнуто – 398 працівників МВС, 32 – митних органів і 20 податкової адміністрації. Про стан законності у правоохоронних органах свідчить і той факт, що прокурорами всіх рівнів скасовано 15156 постанов про відмову у порушенні кримінальної справи. Тому проблема чистоти кадрів у правоохоронних і контролюючих органах залишається однією із головних у комплексі заходів щодо посилення протидії корупції у державі.

Отже, поширення корупції неодмінно призводить до зростання організованої злочинності, а якісний і кількісний розвиток її неодмінно тягне за собою збільшення кількості корупційних проявів і підвищення небезпечності їх характеру.

У своєму розвитку корупція й організована злочинність ідуть назустріч одне одному і неодмінно зустрічаються на певному етапі свого розвитку, а зустрівшись інтегрують свої зусилля, багаторазово збільшуючи свій злочинний потенціал. Цей рух назустріч один одному є вигідним обом сторонам. І далеко не завжди, як це інколи стверджують науковці, ініціатива належить організованим угрупованням [1, с. 91]. Посадові особи ОВС, як свідчить практика, і самі досить часто вишукують контакти з кримінальними елементами, щоб дорожче продати свої послуги. За результатами деяких досліджень, якщо у середині 80-х рр. на підкуп представників державних та правоохоронних органів витрачалось до третини кримінального капіталу, то наприкінці 80-х – вже близько половини [10, с. 8]. Таким чином відслідковується симбіоз двох, на перший погляд, непримиренних ворогів – організованої злочинності і органів внутрішніх справ, які з нею борються. В його основі лежить корупція. В основі корупції – негативний продукт хибної побудови соціально-психологічних взаємозв'язків співробітника ОВС, і, як наслідок, девіантна професійна поведінка.

Досить поширеними є інші факти зловживання службовим становищем співробітниками ОВС, які проявляються в різноманітних формах не і не завжди мають корупційний характер. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 ККУ) – це умисне, з корисливих мотивів чи в інших особистих інтересах або в інтересах третіх осіб, використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби [11]. При вчиненні такого роду деліктів посадові особи не виходять за межі наданих їм повноважень і приймають рішення, які належать до їх компетенції, але чинять це всупереч інтересам служби, завданням чи нормальному функціонуванню організації. Іншими словами – це правопорушення, в основі яких лежать: 1) зловживання службовим становищем; 2) корислива мета або інша особиста заінтересованість. Ці діяння визначають сутність корупції, становлять її серцевину.

Перевищення влади або службових повноважень (ст. 365 ККУ) – це вчинення посадовою особою дій, які явно виходять за межі наданих їй прав чи повноважень і може виявлятися у вчиненні дій, які належать до компетенції вищої посадової особи; в одноособовому вчиненні дій, які повинні здійснюватися колегіально; у вчиненні дій, які не має права ні за яких обставин вчиняти жодна посадова особа; у здійсненні дій, які можуть бути вчинені за наявності певних умов, чи при відсутності таких.

Корупція в правоохоронних відомствах викликає занепокоєння в суспільстві, адже ураження цим явищем значною мірою позначається на дотриманні принципу верховенства права в державі. Сьогодні в структурі практично всіх правоохоронних органів створені спеціальні підрозділи – органи внутрішньої безпеки, які здійснюють нагляд за додержанням законності у процесі дізнання і досудового слідства, оперативно-розшукової діяльності та адміністративні практики, а у цілому за дотриманням законності у всіх сферах їхньої діяльності. Але якість їх роботи не відповідає потребам дня, рівень корумпованості працівників правоохоронних органів значно вищий, ніж серед суб'єктів корупції [12]. З метою недопущення випадків корупції серед працівників внутрішніх справ необхідно застосовувати комплекс заходів, який спрямований на усунення причин, що спонукають правоохоронців до зловживань та порушень.

Багато науковців, які займаються проблемою дослідження корупції, вважають, що її можливо обмежити двома способами: за допомогою внутрішніх структур державної влади та організацій, завданням яких є боротьба зі службовими правопорушеннями, а також за допомогою здійснення зовнішнього тиску з боку громадськості [13, с. 158]. Протидія корупції взагалі, в органах внутрішніх справ зокрема, – справа не одного дня. Якщо подолати це явище відразу неможливо, то потрібно його хоча б мінімізувати, зробивши прояви корупції чимось винятковим. Більшість фахівців дотримуються думки, що головними напрямками протидії корупції серед працівників органів внутрішніх справ є: а) жорсткий відбір кандидатів на службу та навчання у відомчі навчальні заклади; б) постійний контроль за виконанням службових обов'язків; в) дотримання системи постійної підзвітності за результатами діяльності; г) суворий контроль за дотриманням дисципліни і законності, виконанням вимог статутів, наказів, розпоряджень; г) обов'язкове реагування на скарги та повідомлення про випадки порушень вимог статутів, наказів, положень Етичного кодексу працівника органів внутрішніх справ, зловживань службовими повноваженнями, фактів корупційних проявів та інших порушень, пов'язаних з виконанням службових обов'язків та вчинення протиправних дій поза службою; д) обов'язкове притягнення до відповідальності винних у вчиненні протиправних дій.

Висновки. Ефективна боротьба з посадовими злочинами не може бути здійснена в результаті разових і короткочасних акцій будь-якого ступеня активності та суворості на будь-якому рівні, а потребує

довготривалих соціально-економічних, політичних і правових перетворень. Ця діяльність повинна базуватися на поєднанні профілактичних і репресивних заходів на загально-соціальному і спеціально-кримінологічному рівні. На нашу думку, ефективність запровадження заходів протидії корупції серед співробітників органів внутрішніх справ залежатиме від системності та узгодженості цих заходів з іншими нормативно-правовими актами, які регулюють питання організації проходження служби у підрозділах ОВС. Основними напрямками протидії корупції серед співробітників органів внутрішніх справ мають бути: 1) удосконалення антикорупційного законодавства; 2) формування в органах внутрішніх справ сучасного управлінського апарату; 3) превенція корупції; 4) удосконалення заходів щодо виявлення, розслідування, розгляд фактів корупційних діянь; притягнення винних осіб, до передбаченої законом відповідальності, за корупційні правопорушення у всіх випадках їх вчинення.

---

1. Мельник М.І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії): монографія / М.І. Мельник. – К.: Юридична думка, 2004. – 400 с.

2. Невмержицький С.В. Корупція як соціально-політичне явище: особливості проявів і механізми подолання в сучасній Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук: спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / С.В. Невмержицький; Ін-т держ. і права НАН України. – К., 1999. – 19 с.

3. Степашин С. Против криминализации России // Российская юстиция. – 2000. – №1. – С.2–3.

4. 51,7 % українцев вважають міліцію самим корумпованим органом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kpk.org.ua/2007/03/06/517_ukraincev_sчитajut_miliciju_samym_korruptirovannym_organom/html.

5. Невмержицький С.В. Корупція і національна безпека: навч. посібник / С.В. Невмержицький, Ф.П. Шульженко. – К.: Вид. центр КДАУ, 2000. – 194 с.

6. Долгова А.И. Определение коррупции и законодательство о борьбе с ней / А.И. Долгова // Коррупция и борьба с ней / под ред. В.В. Астанина. – М.: Российская криминологическая ассоциация, 2000. – 320 с.

7. Кальман О.Г. Організована економічна злочинність і корупція в Україні: проблеми протидії / О.Г. Кальман // Правові проблеми боротьби зі злочинністю. Кн. 2. – Харків: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2002. – С. 5–30.

8. Уманец С.И. Роль и значение феномена гласности в борьбе с коррупцией в органах государственной власти и управления / С.И. Уманец,

Е.Е. Тонков // Коррупция в органах власти: природа, меры противодействия, международное сотрудничество. – Н. Новгород, 2001. – С. 274.

9. Див. Варыгин А.Н. Коррупция в органах внутренних дел / А.Н. Варыгин // Общество. Культура. Преступность: Межвуз. сб. тр. – Саратов, 2003. – С. 32; Гармаев Ю.П. Должностные преступления в таможенных органах / Ю.П. Гармаев. – М.: Изд-во «Юрлитинформ», 2002. – 173 с.

10. Даньшин И.Н. Организованная преступность // збірник наук. праць Харківськ. Центру з вивчення організованої злочинності спільно з Американським ун-том у Вашингтоні. – Вип. другий / И.Н. Даньшин. – Харків, 2001. – С. 4–31.

11. Див. Кримінальний кодекс України з текстами внесених у нього змін і доповнень, офіційно оприлюдненими станом на 1 листопада 2007 р. / Укладач Б.О. Кириш. – Львів: Магнолія-2006, 2007. – 349 с.

12. Щокін Г.В. Виступ на розширеному засіданні колегії Генеральної прокуратури України 30 січня 2006 р. / Г.В. Щокін // Вісник прокуратури. – 2006. – № 2.

13. Роуз-Екерман Сьюзен. Корупція та урядування: причини, наслідки та зміни / Сьюзен Роуз-Екерман; пер. С. Кокіюка та Р. Ткачука. – К.: К.І.С., 2004. – 296 с.

УДК 342.951:351.75:351.749.6

О.Г. Ярема

ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

Аналізується чинне законодавство, що регламентує правові основи діяльності та форми участі членів громадських формувань у правоохоронних заходах на об'єктах залізничного транспорту, розкривається суть взаємодії цих формувань з працівниками транспортної міліції.

Ключові слова: громадські формування, громадський порядок, органи внутрішніх справ, правопорушення, профілактична діяльність, залізничний транспорт.

Анализируется действующее законодательство, регламентирующее правовые основания деятельности и формы участия членов общественных формирований в правоохранительных мероприятиях на объектах железнодорожного транспорта.